

DE ACTIVITEITMAIL

JUNI 2023 - JAARGANG 20 - NR. 1

Voor u ligt De Activiteitmail. De Activiteitmail is een actuele nieuwsbrief van De Activiteit, het Landelijk Centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs. Met deze nieuwsbrief informeren wij u over mooie activiteiten die zijn geweest, ons actuele aanbod en andere belangrijke zaken om 'bij te blijven'.

De nieuwsbrief wordt gemaïld naar scholen/instellingen en is ook te lezen via onze site www.de-activiteit.nl. U kunt de nieuwsbrief in uw eigen mailbox ontvangen door een e-mail te sturen naar info@de-activiteit.nl.

In deze Activiteitmail:

In de praktijk

- Fiets en vervoer in groep 1/2
- Onderzoek doen naar je eigen lijf

Zin in Lezen

- ZiL bij de start in groep 3
- Boekentips van Pjotr van Lenteren
- Lekker lezen leerkracht!

Wat gaat komen

- ZiL-trainer worden

De Activiteit

LANDELIJK CENTRUM VOOR ONTWIKKELINGSGERICHT ONDERWIJS

In de praktijk

Fiets en vervoer in groep 1/2

In de groepen 1/2 op De Archipel in Amsterdam gaat het over vervoer, vervoersmiddelen en vooral de fiets.

Dit praktijkverhaal van leerkracht Saskia laat mooi zien hoe ervaringsverhalen een betekenisvolle opstap leveren voor heel wat interessante leeractiviteiten, zoals tekeningen maken, verbeelden en schematiseren, verhalen vertellen en kennis uitbreiden over fietsen en wandelen in de wijk.

Startactiviteit met een eigen ervaring:
Vertellen over vervoer waar jij gebruik van maakt.

- Ken jij iemand met een fiets? Heb jij zelf een fiets?
- Hoe loop of fiets jij naar school?
- Teken de weg van huis naar school.

Reflectie:

- De meeste kinderen komen lopend naar school, een deel komt achter op de fiets naar school en een enkeling fietst zelf op de eigen fiets (met zijwieltjes) of op de step. Vrijwel alle ouders hebben een fiets, een deel van de kinderen heeft een fiets.
- Vervolg: Fiets tekenen met vetkrijt. De volgende dag laat ik een illustratie zien die ik gemaakt heb van de route van mijn huis naar school. Ik vertel hoe ik fiets en vraag de kinderen in gedachten de route van huis naar school te lopen. Daarna mogen enkele kinderen voor de klas vertellen hoe zij lopen. Dit spreekt de kinderen sterk aan en ze tekenen (onder begeleiding in kleine groepjes) ieder de route van huis naar school. Hier komen werkelijk geweldige tekeningen uit! Ze hangen in de gang en zijn veelvuldig bestudeerd.

Hier een mooi voorbeeld van Malak van zijn weg van school naar huis:

Linksboven begint de illustratie met 'mijn huis'. Vervolgens komen we tegen: dit ding dat omhoog kan met mensen erin (soort hijskraan). In het huis zag Malak 'een man met een kerstboom'. Vervolgens passeer je een brug, bij de tweesprong rechtsaf leid je naar De Archipel. Je kunt echter ook linksaf slaan en de eerste links nemen. Daar is 'het gekke huis als ik op de brug ga' en daar rijden fietsen. Aan het einde van de weg is 'het huis van mijn vrienden met de trap'. Als je na de tweesprong de eerste rechts neemt komt je op 'de weg'. Die leidt naar 'ons huis in Marokko', met 'onze auto en het zwembad'. Als je na de tweesprong alsmaar rechtdoor gaat kom je bij 'het huis van oma op IJburg'. Onder de weg door loopt 'de zoute zee'.

Wil je zelf aan de slag met de fiets? Op Klassenteksten vind je veel teksten en boeksuggesties. Ook voor beginnende lezers is er veel te lezen en te genieten bij dit thema.

Onderzoek doen naar je eigen lijf

Wat is dat toch ontzettend interessant voor leerlingen. Zeker in de midden- en bovenbouw. Je eigen lichaam daar huis je in, daar heb je wat aan, dat 'rammelt' soms, verandert, wordt verleidelijk... of niet.

Bij leerkracht Charlotte in groep 5 hebben haar leerlingen zichzelf aan een onderzoek onderworpen aan de hand van twee vragen:

- Waar wordt jouw lijf blij van
- Wordt er aan jouw lijf 'gewerkt'

De verhalen buitelen over elkaar heen, er wordt gepraat, bekeken, gegrinnikt en verwonderd. Verschillende kwesties en vragen komen de groep in. Nogal wat kinderen hebben met beugels te maken en hebben daar vragen over, bv. waarom de beugel er zo lang in moet of hoe het met eten gaat.

De vragen krijgen een plaatsjes op de vragenwand in de klas. De leerlingen noteren zelf hun vragen op gekleurde stroken en vertellen aan elkaar hoe ze denken hun vraag te 'tackelen'.

In de groepen 3 van Naomi en Wouter, hebben de leerlingen gesnuffeld in informatieve boeken op zoek naar teksten die gaan over hun favoriete onderwerp, zoals hoe je brein werkt, of waarom je soms een bril nodig hebt.

In 2-tallen lezen de leerlingen een tekst van hun eigen keuze. Ze praten samen over wat zij belangrijk vinden en maken een mini-informatiepostertje. Zo'n postertje omvat kleine tekstjes, tekeningen, belangrijke woorden en soms een picto of schemaatjes.

De posters worden in de kring gepresenteerd en besproken. Soms levert zo'n bespreking nog een kleine revisie of aanvulling op.

In groep 8 van leerkracht Natasja worden gedichten geschreven over 'wat bij jou hoort of past, of juist niet'.

De bundel van Piet Groothuis – Waar ik ben – wordt gelezen. De gedichten worden besproken en gebruikt ter inspiratie voor het maken van je eigen gedicht.

Voorbeeld: 'Je naam'

Het gedicht nodigt uit om met elkaar te praten over wiens naam jij in een gedicht wel of niet zou noemen. Dan wordt er gepraat over woorden die gevoel weergeven en woorden voor plaats, handelingen en bewegingen.

...en dan schrijven maar!

Je naam

Ik noem je naam
vandaag, morgen,
Volgend jaar.

Ik roep je vaak, zo hard
ik wil. Ik schreeuw je
van de daken.

Ik huil, raas, fluister,
aarzel, stotter, stamel,
schater, zoen en zing je naam.

Vallende blaadjes wapperen
je naam. Vogelveertjes
ritselen je naam.

Wolken zwiepen hem mee. In leeuwenkuilen,
muizenholen, op de bodem van de zee:
je naam.

Regendruppels drinken hem op weg
naar de oceaan. Ook de maan knipoogt
's avonds laat jouw naam.

En door het raam, tegen vergeten, schijnt
als een nieuwe ster in neonletters aan de
lucht hoe je altijd zult heten.

Zin in Lezen

ZiL bij de start in groep 3

Bij onze ZiL-aanpak zorgt de leerkracht voor een mooi en gevarieerd aanbod van boekjes voor starters. Gelukkig is er veel keuze met betrekking tot mooie boekjes voor de start in groep 3. Veel uitgeverijen doen hun best en benaderen goede auteurs en illustratoren voor deze doelgroep. Start jij volgend jaar in groep 3 ook met het lezen van echte boeken. Hieronder vind je een aantal van onze favorieten.

Paul van Loon – Ik ben net als jij – uitgeverij Zwijnsen

Tekeningen van Hugo van Look

Van Loon schrijft een spannend verhaal dat begint met een geluid in de nacht. Het is Flier, de vleermuis die onderdak zoekt... Eekhoorn, bosuil en muis lijken niet op Flier en bieden geen onderdak. Wie dan wel?

flier is klein.

ze zit in een boom op een tak.

maar wat voor dier is flier?

is ze een eekhoorn, net als plok?

een bosuil, net als uil?

of een muis, net als piep?

zelf weet flier het niet.

wie weet het wel?

Elisa van Spronsen – Feest voor fee – uitgeverij Zwijnsen

Tekeningen van Marijke Klompmaker

Fee is net verhuisd en gaat naar een nieuwe school en naar juf Sas. Het valt niet mee en Fee smeert hem naar huis. Pap bedenkt een plan om haar klasgenoten uit te nodigen voor haar verjaardagsfeestje.

Leuk verhaal met een mooi eind.

Marianne Witte – Wat eet jij nou? – uitgeverij Kluitman

Tekeningen van Gertie Jaquet

Topverhaal over Kaf die van zijn vader stier pap moet eten. Daar heeft hij helemaal geen trek in. Hij gaat op pad om zijn pap kwijt te raken. Maar kip, kat, ooievaar, kikker, Sam, tor en varken hebben er ook geen zin in. Maar is pap eigenlijk wel goed voor een kalf dat moet groeien....

lida dijkstra
met illustraties van
ina hallemans**Lida Dijkstra – Mol ligt in zee – uitgeverij Kluitman***Tekeningen van Ina Hallemans*

Een verhaal over de rode bal, een vliegend object, met allerlei reddingsmogelijkheden. Lida schrijft in dit verhaal over de bol, die wordt bestuurd door vos, beer en hond over een reddingsactie op zee. Mol dreigt namelijk te verdrinken. Door een overstroming is zijn hol onder water verdwenen en is mol naar zee gedreven. Grappig einde, waarbij mol leert zwemmen.

Tjibbe Veldkamp en Kees de Boer – Agent en Boef – Lol in de lucht – uitgeverij Lannoo

Agent en Boef zijn al wereldberoemd.

Nu dus ook een verhaal op M3.

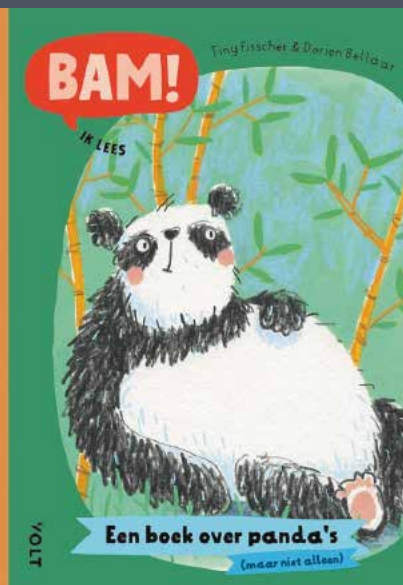
Het boek is een geweldige eenheid van tekst en illustraties.

De karakters van Agent en Boef zijn meesterlijk uitgewerkt. Het zijn echte vrienden van elkaar.

In dit verhaal vliegt iedereen de lucht in. De fietspomp op de allereerste illustratie heeft daar alles mee te maken.

In 'Lezen en schrijven doe je samen' (Pompert, 2021) lees je hoe je deze boekjes kunt gebruiken in je leesaanbod in de eerste weken in groep 3.

Joukje Akveld – Een boek over panda's (maar niet alleen) – uitgeverij Volt*Tekeningen van Dorien Bellaar*

Een geweldig boek. Heerlijke tekst met zinnen als 'De ringslangplatstaart is een soort slang maar mag niet in dit boek....zijn naam is te lang'

Verhaal met informatie over de panda en andere zwart-witte dieren.

Slotstuk heet, lew, seks!

Ja, wie wil dit boek nu niet lezen.

Dit boek is er één uit de serie BAM! Ik lees aanraders!

Nicolle Christiaanse schrijft over Choco het kleine paardje

Ze heeft nu ook een mooi uitgevoerd letterboek gemaakt met Choco in de hoofdrol. De Choco-reeks wordt uitgegeven door Kluitman.

Boekentips van Pjotr van Lenteren

Pjotr van Lenteren schrijft in de Volkskrant over jeugdboeken. Dat doet hij heel informatief en inspirerend. Volg hem en blijf zo op de hoogte van actuele boeken. We kunnen niet alles zelf lezen en dan is zo'n betrouwbare loods in de boekenzee heel fijn.

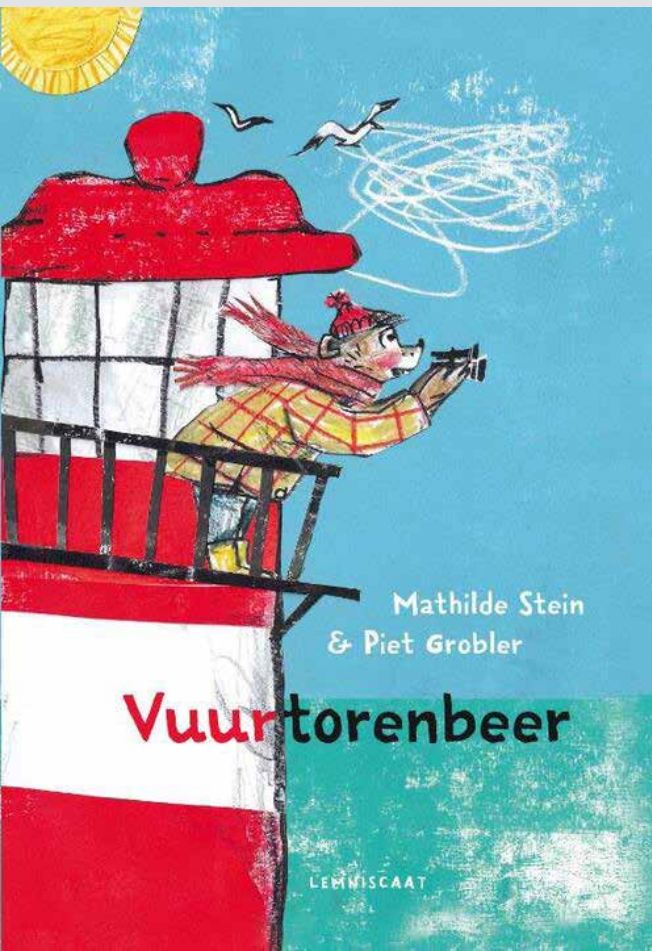
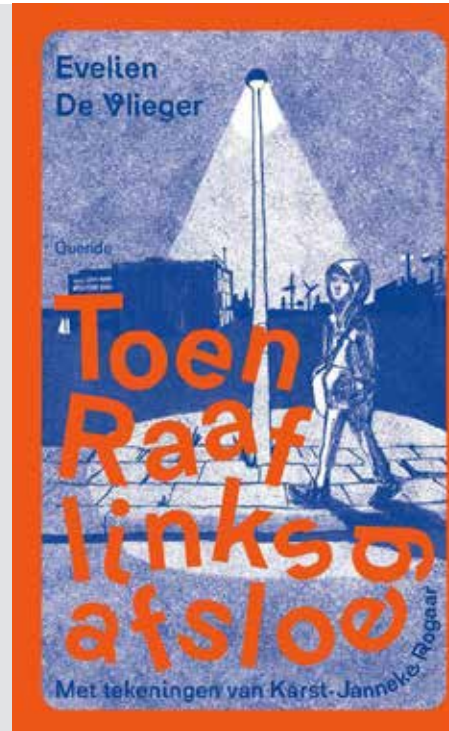
Hieronder enkele van zijn tips.

Toen Raaf linksaf sloeg van Evelien de Vlieger met illustraties van Karst-Janneke Rogaar.

Het verhaal gaat over Raaf, die op een rottag besluit om niet naar huis te gaan maar linksaf te slaan. Raaf heeft het niet makkelijk. Hij wordt gepest door Bennie, zijn moeder is soms dagen zomaar weg. Raaf verdwaalt en beleeft een enerverende nacht waarin hij allerlei bijzondere mensen tegenkomt. Als hij de volgende dag weer thuis is lijkt alles beter.

Van Lenteren over dit boek:

“Dat een boek waarin eigenlijk niets gebeurt zo hoopgevend kan zijn. Toen Raaf linksaf sloeg is, en dat heb ik nog vrijwel nooit meegemaakt, een verhaal voor kinderen met een zekere onthechting, dat zachtjes overtuigt van wat onmogelijk lijkt: alleen zijn en toch verbonden, kwetsbaar en toch onbevreesd. Een louterend boek, dat zich nauwelijks laat samenvatten. Je kunt het hoogstens zelf gaan ervaren”.

Vuurtorenbeer – Mathilde Stein – uitgeverij Lemniscaat

Tekeningen Piet Grobler

Een prachtig prentenboek voor 7+. Vuurtorenbeer is helemaal gelukkig op zijn eiland. Eens in de zes weken brengt de postboot de krant en leest hij de spannende verhalen van Avonturenbeer. Hij is stiekem een beetje jaloers, wat heeft hij eigenlijk een saai leven. Tot hij tijdens een verschrikkelijke storm een stuurloze beer op een bootje moet redden.

Dit zegt Van Lenteren erover:

“Stein speelt knap met het verschil in toon tussen de ietwat gezapige Vuurtorenbeer en de knorrige bombarie van Avonturenbeer. Lekker schmieren dus bij het voorlezen, wat beginnende lezers in dit geval zeker ook goed zelf kunnen. Uiteraard krijgen de gelukkige thuisblijvers gelijk”.

Lekker lezen leerkracht

Met de vakantie in aantocht komt er voor veel leerkrachten wat meer leestijd vrij. Heerlijk thuis, op de camping, of zittend op een bankje in je lievelingspark.

De collega's van De Activiteit geven je graag wat van hun toppers als tip.

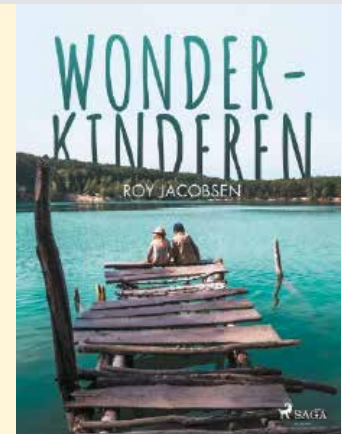

Claire Keegan – Pleegkind en Dit soort kleinigheden

Twee kleine verhalen met grote impact. Prachtige verhalen over menselijke moed, mededogen en omgaan met waar je vandaan komt!

Roy Jacobsen – Wonderkinderen

Indringend verhaal over Finn en zijn moeder. Ze hebben het goed, na de dood van zijn vader. Hun band is ijzersterk. Maar dan verandert alles, als op een dag een geheimzinnig halfzusje arriveert en wordt opgenomen in hun kleine gezin. Jacobsen schreef ook de trilogie Witte zee, De onzichtbare en Ogen van de Rigel. Pageturners!

Gerbrand Bakker – Moeder, na vader

In de privé-domein reeks beschrijft Bakker een jaar uit het leven van zijn moeder én zichzelf na de dood van zijn vader. Een heerlijk boek, waarin je makkelijk 'verdwijnt'

Max Porter – Verdriet is een ding met veren

Fijn boek over rouw. Als er in het gezin van vader en zijn twee zonen te rouwen valt over het verlies van moeder verschijnt Kraai, die een hoofdrol neemt in het herstel. Een must voor elke leerkracht die weet heeft van het belang van literatuur als we verlies meemaken.

Judi Mesman - Opgroeien in kleur

Opvoeden zonder vooroordelen

De meeste mensen willen hun kinderen graag 'kleurenblind' opvoeden, zonder vooroordelen. Toch blijkt uit onderzoek dat ouders onvermijdelijk vooroordelen hebben en die ook overdragen. Hoe word je je ervan bewust welke dat zijn? Hoe voed je je kinderen zo veel mogelijk op zonder vooringenomen ideeën over kleur? Hoe maak je racisme bespreekbaar?

Judi Mesman geeft in dit boek antwoord op deze vragen. Het boek is verschenen in 2021 en heel erg interessant voor professionals in de kinderopvang en het onderwijs.

Babs Gons en Femme ter Haar – Het begint met een droom

20 heldinnen die Nederland kleur geven

Wat hebben zangeres Anouk, actrice Gerda Havertong en zakenvrouw Kenau Simonsdochter Hasselaer gemeen? Alle drie vrouwen die durfden te dromen, volhielden toen het tegenzat en zo onze wereld een stukje mooier hebben gemaakt. In 'Het begint met een droom' staan twintig vrouwen in de schijnwerpers die een verschil hebben gemaakt in de Nederlandse geschiedenis. En wat blijkt: zo anders dan jij en ik zijn ze helemaal niet! Dit is een prachtige prentenboek door spoken word-artiest Babs Gons met prachtige illustraties van Femme ter Haar. Een interessant feit: Babs Gons is vanaf september dit jaar dichter des vaderlands.

Christoffer Carlsson – De brandende zon

Op de dag dat Olof Palme wordt doodgeschoten in Stockholm ontvangt de politie in het kleine dorpje Tiarp een telefoontje van een man die zegt een vrouw te hebben vermoord. 'Ik ga het weer doen,' wordt er gezegd, en dan wordt de verbinding verbroken. De moord op Olof Palme zal Zweden voor altijd veranderen, maar voor politieagent Sven Jörgensson en zijn tienerzoon Vidar zal de zaak van de omgebrachte vrouw een levenslange obsessie worden. Het lijkt er namelijk op ook twee andere vrouwen het slachtoffer zijn geworden van de zogenaamde Tiarpman. Er zijn weinig aanwijzingen, maar Sven zet de achtervolging in. Wie is de moordenaar? Wie wordt zijn volgende slachtoffer? En hoelang zal het duren voordat hij wordt ontmaskerd?

De brandende zon is een meeslepende en gelaagde thriller over boetedoening, verantwoordelijkheid en het verlies van onschuld. Een heerlijk boek dat je wegleest in de zon (of de schaduw).

Wat gaat komen

De ZIL-aanpak verspreidt zich door ons land. Je kunt ZiL-trainer worden bij De Activiteit.

Als trainer Zin in Lezen ben je in staat om op een ontwikkelingsgerichte manier de aanpak Zin in Lezen met leerkrachten en studenten op te bouwen, leerkrachten en studenten te coachen en te begeleiden bij hun eigen ontwikkeling.

De aanpak Zin in Lezen is ontwikkeld door De Activiteit en te vinden op www.zininlezen.com.

Deze cursus is bestemd voor leerkrachten, intern begeleiders, lees- en taalspecialisten, externe begeleiders, nascholers en PABO-docenten die in de praktijk willen ondersteunen op de aanpak Zin in Lezen in de basisschool. Het gaat over kennis opbouwen over wat deze aanpak inhoudt voor leerkrachten en leerlingen van groep 1/2 t/m 8.

Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan hoe je Zin in Lezen implementeert in de praktijk. Een praktijk die uiteraard op scholen heel verschillend is, maar wel altijd voor verbetering geschikt gemaakt kan worden. Voor de PABO docenten betekent dit het ontwerpen en uitvoeren van modules zin in lezen voor studenten.

The screenshot shows the homepage of the website zininlezen.com. The browser's address bar shows the URL. The website has a yellow header with the logo 'Zin in Lezen' and a navigation menu with links for Home, Achtergrond, Trainers, Cursussen en trainingen, Wetenschappelijk onderzoek, Literatuur, and Contact. The main content area features a large yellow background with the text 'Betekenisvol lees- en schrijfonderwijs' in bold black letters. To the right of this text is a photograph of a young girl with curly hair, wearing a blue dress, sitting on the floor and reading a book. Below the main heading, there is a section titled 'Leesonderwijs in het Primair Onderwijs' followed by a paragraph of text explaining the approach and a footer note stating the approach is owned by De Activiteit.

Voor meer informatie en/of inschrijven, zie onze website: www.de-activiteit.nl